

„Edinost“

izhaja dvakrat na dan, razen nedelj in praznikov, zjutraj in zvečer ob 7. uri. O ponedeljkih in po praznikih izhaja ob 9. uri zjutraj.

Naročnina znaša:

Obe izdaji na leto . . . . . gl. 21.—
Za samo večerno izdanje . . . . . 12.—
Za pol leta, četrt leta in na mesec razmerno.

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Na drobno se prodajajo v Trstu zjutranje številke po 3 nvč., večerne številke po 4 nvč.; ponedeljske zjutranje številke po 2 nvč., izven Trsta po 1 nvč., več.

EDINOST

(Večerno izdanje.)

GLASILO POLITIČNEGA DRUŠTVA „EDINOST“ ZA PRIMORSKO.

Telefon št. 870.

4 nvč.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petih. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, odpravništvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3. II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik

Lastnik konsorcij lista „Edinosti“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Volilcem mest: Pazin, Labinj in Plomin!

Dne 15. t. m. se bode vršila volitev poslanca v deželni zbor istrski za mestno skupino **Pazin, Labinj in Plomin.**

Podpisano politično društvo, rado ustrezaje željam našega prebivalstva v omenjeni mestni skupini, priporoča tamošnjim volilcem, naj oddajo svoje glasove

d.ru Simonu Kureliču

županu mesta pazinskega.

Volilci!

Mož, ki Vaš ga priporočamo, je Vaše gore list. Na Vas je sedaj, da se vsi složno zberete okolo zastave tega imena, si izvojujete — zmago ter iztrgate to trdnjavo našo iz sovražnikovih rok.

V to ime: **Bog in narod!**

Politično društvo „Edinost“:

Tajnik:

Predsednik:

Dr. Edvard Slavik.

M. Mandić.

Brzobjavna in telefonična poročila.

(Novejše vesti.)

Ljov 8. Deželni zbor je soglasno vsprejel predlog Dunajevskega, pooblaščenjuči deželnega maršala, da povodom ozdravljenja prijavi papežu najživahneje veselje in mu zagotovi nepremično zvestobo, udanost, ljubezen in spoštovanje do glavarja cerkve katoliške.

PODLISTEK.

Iz naše vasi.

Spisal Poluks.

III.

Doktor.

Še ga vidim, kako je stopal po vasi v stari in zanemarjeni obleki s kljukasto palico v roki in velicimi očali na nosu. Še vem, kako boječe smo se mu odmikali otroci, kadar je omahoval iz Pavletove krčme. Klicali smo ga, kakor smo slišali od drugih, za „doktorja“. Nihče ga ni poznal pod drugim imenom, nobeden ni vedel, kedaj je prišel v vas.

Ni se brigal za nikogar; delal ni, a beračil tudi ne. Kamor je prišel, nikjer ga niso podili in če tudi ni prosil jedi in prenočišča, dajali so mu ljudje radi sami obojega. Včasih je komu pisal kako pismo ali napravil kako pobotnico. Računal ni nič, a pil je rad, če mu je kedo dal za pijačo.

Nosil je staro, na pol gosposko obleko. Govoril ni z nikomur, vedno je gladil s koščeno roko dolgo sivo brado in nemo zrl pred-se. Le kadar je sedel pri Pavletu v kotu za mizo ter imel pred seboj merico žganja, tedaj je postajal zgovoren. Oči so se mu svetile skozi očala, živahno je mahal

Dunaj 8. Pod predsedništvom trgovskega ministra, barona Dipaulija, se je vršilo danes posvetovanje strokovnjakov o že dolgo zahtevani in z mnogih strani razpravljani organizaciji za povspesevanje izvažanja (eksporta). Posvetovanja so se udeležili Czedik, Hallwies, Krupp, Mauthner, Lautenburg in dr. Razgovoru v podlago je bila spomenica, izdelana v ministerstvu za trgovino o povspesevanju avstrijskega eksporta. Spomenica opisuje resnične odnošaje naše industrije in trgovine in daje nasvetov za organizacijo eksporta.

Predlogi ministerstva za trgovino merijo na to, da bi se strokovno zvežanih trgovcev — dovolivši jim primerne državne podpore — pošiljalo na primerna mesta v inozemstvo; da bi se organizovala kupčijska zveza med odposlancem in domačo industrijo, oziroma trgovino, in sicer toliko na podlagi direktnega prometa posamičnih trvdik, kolikor po eksportnih sindikatih, zasnovanih navlašč v ta namen, katerim naj bi se dovolile najdelokosežnejše olajšave.

V namen povspesevanja trgovskih odnošajev med odpošiljevalcem blaga in odposlancem naj bode sodeloval tudi kateri domačih finančnih zavodov. Za način financiranja je storjenih več predlogov. Glede načina v razvoju kupčije med odposlancem in odpošiljateljem naj jima bode prepuščena popolna svoboda, eventualno pa naj bi posredovalo centralno mesto, ki naj bi je zasnovalo ministerstvo za trgovino.

Udeležniki na razgovoru so se simpatično izrazili o tem načrtu, sosebno je ravnatelj kreditnega zavoda, Mauthner, izrazil, da bi kreditni zavod rad in najizdatneje podpiral financiranje namerjane eksportne organizacije. Trgovinski minister se obrne sedaj do trgovskih in obrtnih zbornic in prijavi storjene korake členom industrijskega sveta.

z roko in zgovorno pripovedoval o svetu, tujih mestih in tujih ljudeh. Pivec so ga poslušali pazno in marsikdo je segnil v žep in plačal merico žganega za prijetnega pripovedovalca. Nekaj časa je zabaval vse, ki so sedeli krog njega, z svojim zanimivim pripovedovanjem, a ko je zli par merice pekoče pijače v se, postajal je vedno živahnejši, glas mu je donel vedno glasneje in oči so se čim dalje bolj žarile izza stekla. Nazadnje pa je pozabil na pivec in druščino in jel je govoriti sam z seboj, hitreje in hitreje se mu je gibal jezik, v svojo govorico je vpletal latinščino in govoril reči, katerih njegovi poslušalci niso razumeli. V hipu se mu je zmračil obraz, oči so se jezno iskriale, razsrjen je udaril s pestjo ob mizo, krepko zarobantil, potem pa opotekaje se odšel skozi vrata.

Imel je nekaj lepših danj. Pravili so, da je bil hogatih starišev sin tam nekje gori na Štajerskem. Študiral je. Poslali so ga z doma v visoke šole na Dunaj, kjer mu je šlo iz prva vse dobro izpod rok. Ali, kakor je že navada na svetu, da človeku najraje spodleti, kadar misli, da je najbolj na trdnem, tako je bilo tudi tu. Zagledal se je bil v dekleta, ki pa ni bilo vredno njegove ljubezni. Zanemarjati je jel knjige in v veselih družbah trosil denar, ki so mu ga pošiljali od doma. Kakor

Nad vsemi vršički vladata mir in tišina.

V upravi okrajne bolniške blagajne tržaške se je nenadoma izvršila sila važna preemba, kakoršnjih navadno provzročajo le nenavadni dogodki: zavod je kar hkratu prišel ob svojo avtonomijo in njega upravo je prevzela politična oblast prve instance — naš veleslavni magistrat.

V naravi človeka je že, tembolj pa velike mase, da ob takih prilikah ugiblje rada, kaj da se je vendar zgodilo, da odpira vrata na stečaj najrazličnejim in najdrznejim kombinacijam in da pretiruje grozno, gori do višav nezmislivosti, ako reka njega drzne fantazije ne naleti na jez — od kompetentne strani podanih konkretnih pojasnil in pomirjenja.

V naravi je torej že — pravimo — da se v takih slučajih, ako ni jasnosti, govori še veliko več, nego je opravičeno in res.

A v nas?! Da, v nas smo posebnost tudi v takih slučajih. Naš Trst je v političkem življenju že od nekaj država v državi, zdi se pa, da je to ljudstvo, ako je sodimo s psihologiškega stališča, posebna človeška družba v človeški družbi. To ljudstvo sodi drugače, nego sodijo ljudje drugod, in čuti drugače, nego čutijo ljudje drugod. Tu imamo povsem svoje posebne, specialne nazore ne le o javni morali, ampak tudi o lastni koristi.

Slučaj z našo okrajno bolniško blagajno, oziroma brezbriznost in hladnokrvnost, s katero je naša, ali točneje rečeno: italijanska javnost vsprejela in menda tudi že prebavila ta dogodek — je uprav flagrantna in prava psihologiška zagonetka.

Koliko je razburjenje drugod, ako se je v kakem javnem zavodu dogodilo kaj, kar ni bilo prav in kar spravlja v nevarnost koristi široke javnosti! Spominjamo tu le grozne razburjenosti v Lvovu o polomu v gališki hranilnici.

Nikakor nočemo trditi, da bi se bilo kaj sličnega zgodilo tudi v okrajni bolniški blagajni tr-

se dogaja v taeih slučajih, se ga je dekleta kaj hitro naveličalo. Iz jeze in srda je še bolj popival, za študije mu ni bilo brige. Nesreča je hotela, da se je nekoč sešel z častnikom, ki mu je prevzel dekleta. Vnel se je prepil, a ni ostalo le pri besedah. Borila sta se, izpulil je častniku sabljo, zamahnil ž njo in ranil ga tako nesrečno, da je isti umrl čez nekaj časa.

Prijeli so ga in dosti je imel prilike v ječi za premišljevanje o svojem zločinu. Ko je došel zopet na svobodo, so mu bili stariši že mrtvi in domovje prodano. Klatil se je po svetu, dokler ga ni zaneslo v našo vas. Ljudje ga niso sovražili, bil je tih in nikomur ni delal nadlege. Leto na leto je životaril v vasi, vaščani so se navadili nanj in pogrešali so ga, če je kedaj za kak teden izginil iz vasi.

Lansko leto po zimi ga je zmanjkalo nakrat za dolgo časa. Šel je nekam v sosedno vas, a vrnil se ni več. Vaščani so ugibali to in ono in neprijetno jih je iznenadila vest, da je Pavletov Jože našel doktorja v gozdu — zmruženega.

Šli so ponj in ga odveli v mrtvašnico. Nekaj vaških otrok se je podilo za sanmi, ki so hresčale nesrečnemu doktorju zadnjo pesem.

(Pride še).

žaski. Ne moremo trditi, že zato ne, ker ne vemo ničesar.

Vzlic temu pa imamo tu nekoliko dejstev, ki bi morala vznemirjati javnost v toliko, da bi ista pritiskala z vso silo, da izve — resnico.

Z okrajno bolniško blagajno se spojene velike koristi najubožnejih, siromašnih delavcev. Potem dejstvo, da se je omenjena odredba izvršila z vso naglico, kar opravičuje menenje, da so morali biti jako važni vzroki, ki so prisilili političko oblast, da je potegnila na-se upravo rečene blagajne! In slednjič dejstvo, ki mora še posebno vznemirjati: da župan, odgovarjaje na dotično interpelacijo, nikakor ni hotel z barvo na dan in je le prosil, naj se interpellant zadovolji z pojasnilom, da župan — ne more ničesar pojasniti.

To bi bilo torej dovolj važnih momentov za utemeljenje zahteve, naj se javnosti nemudoma natoči čistega vina!

In naša javnost?! O ta naša javnost — take stvari jo brigajo toliko, kolikor lanski sneg. Drugod deluje regulator in strog nadzornik javnemu življenju, ki ga imenujejo javna vest. In ta javna vest je seštevno živa tedaj, kadar jo podžigata zmisel in skrb za materialne koristi širokih mas.

Pri nas ne funkcionira tak regulator — javna vest dremlje menda. Srečni mi, da nas ne drami in vznemirja!

Interpellant v mestnem zboru se je zadovoljil s tem, česar mu župan — ni povedal; javnost je gluha in slepa, časopisje je veselo, da sme molčati o tem, gospodovalna stranka je vesela še bolj, da jej ne treba govoriti o tem, in slednjič molče in pokrivajo ves dogodek s plaščem krščanskega usmiljenja — krščansko, malo paradokсно zveni to, ako ako govorimo o — socijalnih demokratih — da: tudi socijalni demokratje se delajo, kakor da se ni ničesar zgodilo, oni, ki trde vedno, da so neizprosni pobijalci korupcije v meščanski družbi, oni, o katerih je bilo pričakovati, da bodo kar najizdatneje in na vrsti shodov eksploatirali ta dogodek in z vsem aparatom svojim zahtevali — pojasnila! Nič — nič!

Drugod bi bilo seveda malec drugače; pri nas pa dremlje dalje javna vest svoje sladko spanje in se ne da motiti po takih dogodkih.

Srečni mi! Mi se ne damo vznemirjati po takih malenkostih. Naši italijanski oblastneži v ne-socijalistiškem in socijalistiškem taboru imajo družih skrbi. Ako je bil kak slovenski obtoženeec toli nesramen, da je hotel braniti svojo kožo v slovenskem jeziku — to je kaj družega, to je vredno viharja. Ali taki gospodarski zavodi in posebno še, če so meso od njih mesa!

Radi takih stvari naj se le vznemirjajo drugod, kjer se ne kopljejo v aviti colturi — mi pa smo vzvišeni nad takimi — malenkostmi in se veselimo, da ob takih prilikah nad vsemi vršički vladata mir in tišina.

Politični pregled.

TRST, 9. marca 1899.

K položaju. Praška »Politik« trdi, da vlada niti ne misli na to, da bi sedaj sklicevala državni zbor radi volitev v delegacije. Zadnji ministerski svet da se niti dotaknil ni političkega položaja, niti da ni govoril o sklicanju delegacij. Bavil se je marveč izključno z ukupnim proračunom za prihodnje leto. Z ozirom na nejasnost v položaju notranje politike in na pogajanja z Ogersko se državni zbor gotovo ne skliče pred septembrom.

Delo se jim drobi pod rokami, kakor da bi kdo iz samega subega peska hotel sestaviti kip. Program, ukupen program, bi hoteli imeti ti naši Nemci, ali bolj ko ga kujejo, tem jasneje postaja, da tak program ni mogoč: delo se jim drobi pod rokami. Niti Nemci na Češkem sami med seboj se ne morejo zjediniti, kje je še-le ukupnost Nemcev vse države?! Ali hoče grof Thun res še le čakati na tak program?! Potem naj bo le pripravljen na to, da pride v položaje, ko bo imel nemški program in svoje ministrovanje za sabo, dogodka pa daleč pred sabo. In potem ne bo vedel, ali naj bi čakal onih, ki so za njim, ali naj bi tekkel za onimi, ki so pred njim! Taki politiki ostajajo navadno — sredi ceste.

Dopolnila deželnozborska volitev za mestno skupino Pazin-Labinj-Plomin. Iz razglašene na drugem mestu vidijo cenjeni čitatelji, da se je politično društvo »Edinost« — v sporazumljenju z našimi prvaki na Pazinščini — odločilo, da postavi svojega kandidata za dopolnilno deželnozborsko volitev, ki je nastala potrebna vsled smrti dra. Costantinija.

Prav te dni smo povdarjali mi, kako se motijo Italijani, ako menijo, da je mandat te mestne skupine nekaka laška dedščina, zagotovljena jim od roda do roda. Proti temu domnevanju govori najglasneje to dejstvo, da so enkrat že propadli v tej skupini. Takrat namreč, ko je nad italijanskim kandidatom zmagal nekdanji glavar pazinski — Simzig.

A koliko so se razmere premenile od tedaj! Seveda je Simzig zmagal, ker so mu bili na razpolago vsi uradniški glasovi. Te šanse seveda nimamo mi. V nadomestilo temu pa se je naša stvar okrepila v toliko, v kolikor je oslabela stvar nasprotnikov. In ta sprememba je za nas veliko večje vrednosti. Nočemo reči s tem, da nam je že zmaga zagotovljena proti italijanskim glasom, zlasti če se istim pridružijo tudi uradniški glasi. Ali to ne sme motiti nijednega naših volilcev, kajti mi bomo smeli govoriti o sijajni moralni zmagi že tedaj, ako dokažemo s številkami, da se krepimo! Na volišče torej vsi, kakor da bi vedeli, da bode zmaga odvisna le od jednega samega glasu!

Konferenca za razoroženje in Slovani.

List »La Pensée slave« je priobčil v predzadnji številki svoji odprto pismo carju Nikolaju. To pismo je močno razburilo živce nemških novinar, zlasti pa znane graške »Tagespost«. Pismo pripoveduje, kako ves civilizovani svet z občudovanjem gleda na ruskega carja, ne samo zato, ker je najmočnejši vladar na svetu, ker stoji na čelu naimočnejši vojski, ker izvaja velike kulturne reforme, ker z gorostasnimi železniškimi zgradbami spaja in približuje najraznovrstnejše narode — ampak tudi in še posebno radi velikodušne in človekoljubne ideje, da bi se sklicala konferenca za razoroženje. Mej tem pa, ko ves civilizovani svet z občudovanjem gleda na ruskega carja, gledamo mi nanj s ponosom, ker je — Slovan. Ruski car hoče mir, toda netakega, ki bi sankejoniral gotove čine na škodo malim in tlačnim narodom; ne takega, ki bi zaglušil revendikacije onih, ki trpe krivico, ne takega, ki bi okrepil uzurpacije, izvršene z nasiljem. Ruski car hoče mir na temelju pravice in proglašja s tem najvzvišeneje idejale. S tem antecipira nekako ono dobo, kateri Slovan poda svoje označje: dvajseto stoletje, stoletje slovanstva! Radi tega pričakujejo Slovani konferencie za zaupanjem, zlasti pa Slovani na Vztoke, za katere je Rusija prelila potoke krvi, dočim jih je vsa Evropa pustila na cedilu. Slovani habsburške monarhije, solidarni z ostalimi Slovani, moralno podpirajo njih težnje. Avstrijski Slovani so lojalni podaniki, oni tožijo le zistem in hegemonijo dveh narodnosti. Vsled tega zistema bode zastopnik monarhije na konferenci zastopal le nazore Nemecev in Madjarov, zato se pismo pridružuje ideji, sproženi od čeških krogov — ki so nekaka aristokracija duha v slovanskem svetu monarhije, — da bi vsaka slovanska narodnost poslala po tri poverjenike na konferenco. Ako se ustreže tej želji Slovanov, nehajo se tudi notranji spopadi v monarhiji, kakor tako želi vi-težki vladar, ki ji je na čelu, in monarhija postane — element miru.

Med Rusijo in Srbijo so že davno napete razmere dovele do akutnega spora. Le tako je tolmačiti hlastno odpotovanje ruskega odposlanca Žadovskega iz Belegrada. Mi smo rekli že večraj, da nima zmisla to, ako se hoče ta dogodek predstavljati kakor osebno afero Žadovskega. »Neue Freie Presse« skuša sicer na vse možne načine, da bi opravičila srbske dvorne in vladne kroge, češ, da je bilo vedenje Žadovskega neodpustno brez-taktno in prezirljivo za kralja Milana in ministerskega predsednika Gjorgjeviča, ter da je kralj Aleksander storil vse možno, da bi preprečil ta spor; ali beligranski vir rečenega lista vendar ne more drugače, nego da izraža bojazen, da ruska vlada odobruje postopanje Žadovskega in da v tem slučaju ni nade, da bi se skoro poravnal ta spor. Naravno. Vedeje Žadovskega vendar ni bilo družega, nego naravna posledica srbske politike, ki je Milanova politika. A ruska in Mi-

lanova pota ne tečejo nikdar paralelno, ampak se križajo. Ta dogodek utegne imeti posledice, katerih Srbija ne preboli tako lahko. Ni najmanj državica ne bi mogla molčati na tako preziranje, izrazujoče nečuvstvo žaljenje, kamo-li, da bi molčala — Rusija! V Belegradu so menda zgubili vsaki zmisel za lastno bodočnost; o hvaležnosti pa niti ne govorimo. Te ni smeti iskati, kjer bleste Milanove zvezde.

Domače vesti.

Glavna razprava pred e. k. višem deželnim sodiščem na nemškem jeziku. Včeraj se je vršila pred e. k. višim sodiščem v Trstu na nemškem jeziku glavna razprava med visokim vojniškim dostojanstvenikom in njegovo soprogo radi ločitve od mize in postelje. Tožitelja je zastopal odvetnik dr. Pajer iz Gorice, toženko pa odvetnik dr. Stanič od Ondukaj. Zanimivo v tej stvari je to, da je tožitelj pooblaščenec, odvetnik dr. Pajer pl. Monrivanski, voditelj italijanske stranke na Goriškem, naperil tožbo na nemškem jeziku in da je v tem jeziku tudi ustno branil svojega ščičeneca toli na e. k. okrožnem sodišču v Gorici, kolikor na deželnem sodišču v Trstu.

To nas veseli, ker s tem je ista zagrizena italijanska stranka jasno dokazala, da so tempa pasati o izključni rabi italijanskega jezika pred e. k. zbornimi sodišči na Primorskem. To, kar stoji za nemški jezik, ki ni deželni jezik, stoji tem bolj za deželni slovenski, odnosno hrvaški jezik. To nam menda pripozna tudi gospod dr. Pajer, plemenitaš Monrivanski.

Razpuščenje. Društvo imenovano »Legia dei giovani«, je namestništvo razpuščilo radi prekoračenja pravil, odredivši, da mora nehati delovanje društva. O tem društvu »mladih«, ki živkajo kakor kriče »stari«, je bilo mnogo govora v zadnjem času.

Železnica Opatija-Matulje. Podjetnik baron Schwarz, ki je dobil predkoncesijo za to želenico, je že dovršil trasiranje. Črta se v višini kakih 140 metrov odeepi od Matulj in se bode na tej višini bližala do pred Opatije. Črta se bode mogla podaljšati do Ike in tudi do Lovrana.

Akad. teh. društvo »Triglav« v Gradu priredi s prijaznim sodelovanjem sl. tamburaškega zbora bratskega društva »Hrvatske« društveni večer na čast velezaslužnemu narodnjaku, blagorodnemu gospodu Fran Hrašove-u, okrajnemu sodniku v pokoju, v soboto dne 11. sušca 1899 s s sledečim vspeedom: 1. Pozdrav predsednikov. 2. Iv. pl. Zaje-M. Alenjak: »Hrvaticam«, tumb. zbor. 3. Slavnostni govor, govori t. predsednik; g. dr. Fran Žirek izroči slavljencu adresu izvenakad. podružnice družbe sv. Cirila in Metoda z nagovorom. 4. P. H. Sattner: »Za dom med bojni grom«, možki zbor. 5. V. G. Brož: »Posavska šuma«, tumb. zbor. 6. Ferdo Juvanec: »Pastir«, možki zbor z bariton in tenor samospevom (gg. med. Jos. Strašek in Ferdo Kunej). 7. Gounod-Miletič: »Faust«, tumb. zbor. 8. Dr. Benjamin Ipavie: »Ilirija oživljena«, možki zbor. Začetek ob 8. uri zvečer. Lokal: Hotel zur »Stadt Triest«. Jakominski trg 12.

O veliki nesreči na morju blizu sv. Sobote. Včeraj so ribiči blizu sv. Sobote izvlekli mrtvo truplo jednega ponesrečencev, 20letnega Stramušaka, ki je bil lastnik ene ladijee. Truplo je imelo na sebi samo srajco, telovnik, spodnje hlače in nogavice. Iz tega je razvidno, da si je nesrečni mladenič skedel ostalo oblačila, da bi lažje plaval in se rešil. Truplo so prepeljali v mrtvašnico pri sv. Justu.

Morje blaženstva se je razlilo nad mestom tržaškim: municipalna delegacija je soglasno sklenila predlagati mestnemu svetu, naj se v dvorani mestnega sveta uzida spominska plošča v proslavo nepozabnega dne 15. januarja 1899., ko so se bili zbrali velmožni županje laški na protest — proti kulturi. Po analogiji iz prejšnjih časov bi bilo morda umestno vprašanje: kaj poreče visoko namestništvo?!

Volilni odsek »Tržaškega podpornega in bralnega društva« uljudno vabi vse društvenike in društvenice na volilni shod, ki bode v nedeljo dne 12. t. m. ob 2 in pol uri popoldne v društvenih prostorih. Volilni odsek.

Drobne vesti. 52letni Anton Peruzzi je padel sinoči v morje z obrežja Mandracchio. Na njegovo srečo se je zgodilo to blizu stopnje in je lepo sam zlezal iz mokrote. Na lastno prošnjo so mu privoščili prenočišča v — zaporih v ulici Tigor. — 27letnega blevarja Josipa Stržina je ugriznil konj v desno roko. Tudi konju ni vsikdar zaupati. — 28letni Karl Gaich je sklenil na »veglionu« v gledišču »Politeama« prijateljstvo z dotodaj nepoznanim mu Andrejem Gropaich Prvi čim tega novega sklenjenega prijateljstva je bil ta, da je Gropaich odnesel Gaichu sukno. Poslednji je povrnil prijateljstvo za prijateljstvo s tem, da je Gropaich prijavitelji policiji. In včeraj je Gropaicha zalotila Nemezis: novi prijatelj že sedi v ulici Tigor.

Naša straža. Ustanovniki: Prelat Janez Flis, generalni vihar v Ljubljani 100 K. J. E. Tomažič, mestni župnik v Škofji Loki 50 K. Dr. Igo Orožen, stolni prošt v Mariboru 50K. Dr. Henrik Tuma v Gorici 30 K. Kozma Pavlič, župnik v sv. Križu 10 K. Jernej Voh, nadžupnik v Konjicah 10 K. Lavrenej Herg, stolni dekan v Mariboru 10 K. Franc Kunstelj, dekan v Cirknici 10 K., Anton Ponikvar, župnik v Staremtrgu 10 K. August Turk, župnik na Koroški Beli 10 K. Andrija Mikiša, župnik v Lanišču 10 K.

Redni udje: Frančišek Kummer, dekan v Stari Loki 2 K. Alojzij Kummer, vpok. župnik v Stari Loki 1 K. J. Žmave v Marnebergu 2 K. M. Stolz v Marnebergu 1 K. Heel A. v Marnebergu 1 K. Koebek M., notar v Marnebergu 2 K. Janez Meršolj, kapelan na Dobrovi 2 K. Fran Vrhovšek, župnik v Svibnem 2 K. Ivan Globelnic, župnik v Polšniku 2 K. Ivan Jane, kapelan na Dolih 2 K. Ivan Vidergar, župnik v Št. Juriju pod Kumom 2 K. Damijan Pavlič, župnik v Kostanjevici 2 K. P. Engelbert, kapelan v Št. Juriju 2 K. Anton Gabrič, župnik v Cerkljah 2 K. 50 v. Mihael Horvat, župnik na Čatežu 2 K. Ivan Klemen, kapelan v Leskoven 2 K. Tomaž Varl, kapelan na Raki 2 K. Anton Bojanec, kapelan v Škocijanu 2 K. Adolf Knol, kapelan na Raki 1 K. Fran Koželj, kapelan v Sv. Križu 1 K. Ivan Baloh, kapelan v Kostanjevici 1 K. Marija Skale v Konjicah 2 K. Ivanka Štavber v Konjicah 1 K. Franc Jenko v Logatecu 1 K. Tušakovi otroci pri sv. Antonu v Slov. Goricah 2 K. Anton Golobič, župnik v Cerkljah 5 K. Anton Kukelj, župnik v Šenčurju 2 K. Blaž Petrič, župnik v Velesovem 2 K. Ivan Debeljuk, župnik v Preddvoru 2 K. Andrej Vole, vpok. župnik v Olševku 2 K. Anton Nemeč, župnik v Kodri 1 K. Edvard Kosobud, kapelan v Cerkljah 2 K. Jakob Matjan, kapelan v Cerkljah 2 K. Ivan Volk, kapelan v Velesovem 2 K. Anton Golf, kapelan v Preddvoru 2 K. Rudolf Završnik v Cerkljah 1 K. Jožef Sinko, župnik pri sv. Bolfenku v Slov. Goricah 2 K. Ivan Reih, nadučitelj pri sv. Bolfenku v Slov. Goricah 1 K. Franc Kocuvan, nadučitelj v pok. v Slov. Goricah 1 K. Gospodič. Fancica Kocuvanova, c. kr. poš. v Slov. Goricah 1 K. Gospodič. Antonija Horvatova pri sv. Vrbanu v Slov. Goricah 1 K. G. Davo Muršec, trgovec pri sv. Bolfenku v Slov. Goricah 1 K. Dragotin Korošec, učitelj pri sv. Bolfenku v Slov. Goricah 1 K. Fran Roškar, posestnik v Bišu v Slov. Goricah 1 K. Jožef Kranje, pos. v Bišu v Slov. Goricah 1 K. Alojzij Sever, želež. opravnik v Škofji Loki 1 K. Gg. Flego Franc, pos. in trgovec v Počkaju, Kalae Ant., župnik in dekan v Buzetu, Brozovič Vjekoslav, kapelan v Crnici, Gržetič Eduvard, župnik v Draguču, Defar Šime, kapelan v Buzetu, Bašič Josip, nadučitelj v Buzetu, Ružička Ivan, kapelan v Roču vsak po 1 K.

Darovali so: »Dijaki, ki so dobro »delali« 2 K. 27 vin. Ivan Vester, kurat v Otaležu pri Idriji 20 K. Karbov sorodnik z Dunaja 5 K. po g. I. Derjaku, vikarju v Mariboru in 31 K. 20 vin. slovanska miza v Idriji po g. Fr. Finžgarju, kapelanu v Idriji.

Društvo: Slov. kat. akad. društvo »Danica« na Dunaju 10 K.

Različne vesti.

Anton Silberhuber. Ravnatelj hotela južne železnice v Opatiji, znani Anton Silberhuber je umrl včeraj na Dunaju. Silberhuber je bil več let

tudi predsednik kluba hribolazcev in je kakor tak večkrat spremljal tudi pok. prestolonaslednika Rudolfa na turah v visoko gorovje.

Blazencev v blaznicah na Českem je bilo v minolem letu 6844 in sicer 3350 možkih in 2794 ženskih.

Cesaričina-vdova Štefanija je dospela v ponedeljek v Mesino, dosevši z otoka Krfa. Visoka gospa je na potu v Bruselj, kjer jej je mati nevarno obolela na pljučnici. Vendar se nadejajo zdravniki, da okreva. Kraljica Henrijeta je rekla po spovedi svojemu dvornemu kapelanu: Tolikokrat so že govorili o meni, da sem umrla, zdi se pa, da bom še dolgo živela.

V dim so spremenili v letu 1898 kadilec na Ogerskem nič manje nego 50 milijonov goldinarjev, 70.000 več, nego v prejšnjem letu. Število onih, ki kade, se je pomnožilo; onih, ki nosljajo, pa nekaj zmanjšalo. Vendar pa pričajo onih 50.785 klg. ponoslanega tobaka, da je na Ogerskem še nosov, ki kaj drže.

Anekdote o Levu XIII. Sv. Oče si je baje pridobil svojo zadnjo težko bolezen, ker se ni hotel pokoriti odredbam svojega telesnega zdravnika in je skoro ves dan prebil na planem v ostrem vetru. Taka »nepokornost« ni bila redka pri Levu XIII. in je včasih provzročila veselih prigodkov. Ko je bil sv. Oče nekdanj močno prehlajen, mu je zdravnik napisal neki prašek. O poludne je bila neka večja ceremonija in papež je govoril več, nego je bilo ljubo zdravniku. Da bi ga svaril, je zdravnik večkrat zakašljaj. (Zdravnik je bil tudi na ceremonijah vedno v bližini papeža). Po dovršeni slavnosti je papež vrnil prašek zdravniku, smeje se in menil: »Ljubi doktor, pomagajte vendar sami sebi; zdi se, da kašljate bolj, nego jaz!« — Lev XIII. jako rad čita časopise, toda tega ne more odpustiti novinstvu, ako se isto bavi z njegovimi nakanami in načrti, ali če celó govori o kandidatih, kadar je izpražnjeno kako mesto. Kogar priporočajo časopisi, ta gotovo ne dobi dotičnega mesta. — Sv. Oče je jako dober gospodar. Le v jednom pogledu ni: kadar zлага poezije. Ko mu je prišla inspiracija, se mehanično igra s peresom tako dolgo, da je pero prišlo v dotiko z belo soutano in — obleka je pokvarjena — Lev XIII. živi jako zmerno. Njegovi obedi so priprosti. Ko je po izvolitvi svojih privrkat — kakor veleva etiketa — sam sel k obedu in so mu prinesli jedno jed več. Je menil začujeno: Kaj je to? Služabnik je pojašnjeval v zadregi: »Vaša eminenca ste postali svetost — menil sem, da Vaša svetost želi kake spremembe«. Papež je odgovoril: »Kaj mislite, da ima papež Pecci drug želodec, nego ga je imel kardinal Pecci?« Da-si ima papež 11.000 sob na razpolago, vendar nima posebne jedilnice, ampak je tam, kjer se nahaja slučajno, ali v knjižnici, ali v svoji sobi ali pa v sobi za vsprejemanje.

Sopki o. Stanislava Škrabca.

(Dalje.)

II.

Najprej konstatujem, da mi je pred vsem rešenica sveta. Kakor sem na svojem mestu objavil, moja razpravica »Je-li vse prastarina«, bila je napisana na potu, ne v kabinetu. Razen hrestomatije Burlajeva ni mi bilo v rokah nijedne knjige. Vozil sem se vkupe s svojim tovarišem, Rusom, učiteljem ruskega jezika. Govorila sva o »bomkanji« in nazadnje sem ga vprašal: Kaj menijo o zložnem bodočniku ruski učenjaki sploh? In on mi je odgovoril to, kar sem potem »bona fide« zapisal. Črez nekoliko časa dobil sem od nekega ruskega vseučilišnega profesorja pismo, da ruski učenjaki tako ne uče. Jaz sem mu pokazal na svoj vir, in tako je bilo vprašanje zanj, pravega učenjaka, končano.

Posebne greha jaz v onej svojej pomoti ne vidim, celó zadovoljen sem, da sem bil lahkoveren, kajti ravno ta slučaj me je popolno ozdravil od opasne bolezni, zaupljivosti. Ko bi bil jaz citiroval*) kakega ruskega učenjaka in bi se pokazalo, da citirujem to, česar pisal ni, to bi bilo pač bolj nepravilno. No, je tudi takih slučajev.

Tako v »Otvizu o sočineniji« prof. A. Sobolevskago: »Očerki iz istoriji rus. jazyka«, na str. 18 piše znameniti slavist A. A. Potebnjaj:

*) **Primetba izpravljalčeva.** — V leposlovnih naših časnikih se je bila vnela vojna o tem, da li nam je pisati glagole, privzete iz tujih, izlasti iz romanskih jezikov, končnicej: irati, ovati ali celó irovati, na pr. diktirati, diktovati, diktirovati, interpelirati, interpelovati, interpelirovati in t. d. in to vojevanje ni še dovršeno. — Po skromnem mojem mnenji niso na pravi stezi ni iravei, ni ovavei, a niti irovavei, in mislim, da hodimo tudi v tem oziru izključno le za narodom, ki je jedini negrešimi naš jezikoslovec.

Slovenski naš narod na Primorskem, neposredni sosed Lahom (Furlanom) izraža vse take glagole v dovršenem in nedovršenem smislu po pravilih svojega jezika in sicer

a) dovršnike ali s kratkoj oblikoj, ali pa s kakim predlogom, in bodisi tudi tujim, na pr. registrati, konstatati, habilitati, riskaldati, rafredati se, vregistriti, zakantati, sfniti, denegati itd.

b) nedovršnike pa s končnicej: avati, na pr. registravati (po hrvaški v Istri in v Dalmačiji na ivati), konstatavati, habilitavati, konfiskavati itd.

Temu dosledno ne bi se po njegovem jezikovnem čutu in mnenji smelo na primer čitati časnika, ki je bil konfiskovan (= konfiskavan, ker ni bil še zaplenjen) in učitelj, ki je bil le habilitovan (habilitavan, tore ne še vsposobljen) za učiteljstvo, ne bi smel istotako še javno učiti, kakor ne bi smela še javno poslovati na pr. gospodarska zadruga, ki je bila le registrovana (registravana, tore ne še vpisana), kajti le konfiskanega (vkonfiskanega, tore zaplenjenega časnika ne smemo čitati, le habilitani (vhabilitani, tore vsposobljeni) učitelj sme javno učiti in le registrana (vregistrena ali vregrščena, tore vpisana) zadruga sme javno poslovati. — Kdor hočeš pojmiti, pojmi!

Poziv slovenskim krščanskim delavcem v Trstu!

Rojaki! V skrbi za vašo časno in večno blaginjo so se razni rodoljubje dogovorili, da skličejo javen shod v Trstu dne 12. t. m. (v nedeljo) ob 4. uri popoldne v dvorani Mally, Via Torrente št. 16.

Na shodu bodo govorili dr. Ivan Krek iz Ljubljane, dr. Josip Pavlica iz Gorice in drugi gospodje.

Krščanski delavci! Gre se za vašo blaginjo. Vi sami najbolje poznate in čutite svojo revščino; zdramite se torej, ko vam ponujajo roko možje, ki vam dobro hočejo. Pridite na shod v obilem številu, da čim preje primerno dopolnimo organizacijo slovenskih delavcev v Trstu.

Rojaki! Krščansko-socijalna ideja zmaguje na Slovenskem, zato pa mora ta ideja prešiniti tudi slovensko delavstvo v Trstu.

Odlagali smo ta shod dolgo, oziraje se na napete narodne prepire v Trstu. Ker pa žalibog ni upanja, da bi se ti nesrečni prepiri tako naglo ublažili, ne moremo dalje mirno gledati, kako naše delavstvo v Trstu gmotno in moralno propada.

Krščanski delavci! Sami si morate pomagati, in Bog vam pomore! Pridite torej v nedeljo dne 12. t. m. ob 4. uri pop v dvorano Mally, Via Torrente.

Pripravljalni odbor.

»Sobolevskij (govori): Kolosov (Obz. 234). Mikl Gr. 303 seštajut velikorus, tē, sē, obrazovavšimisja iz te jē, se jē čerez stjaženije.« Zametim, što Kolosov l. e. toljko (le) govorit o se, ne objasnujaja, a Miklošič vovse (docela) o njej ne govorit.»

Tako je redni profesor slavistike citiral to, kar je govoril Kolosov, napačeno, a iz Miklošiča to, česar M. celó pisal ni! In pri tem še mesto pokazuje!

Daljšo dokažem, da o. Stanislav še hujše postopa, desetkrat hujše! (Pride še.)

Brzojavna in telefonična poročila.

(Zadnje vesti.)

Praga 9. Ministerski predsednik grof Thun je došel semkaj ob 7. uri zjutraj.

Pariz 9. »Soleil« javlja, da je bilo stanje papeževga nuncija Clarija danes o polnoči obupno.

Pariz 9. Iz Toulona javljajo, da je bil večer naznanjeni poskus napada na stražo pred skladiščem menilita le objestno pobalinstvo.

London 9. »Times« javlja, da bodo proračuni za Angleško mornarico za 1899. in 1900. zahtevali povišanja 3 milijonov funtov šterlinov. Od parlamenta se bode zahtevalo dovoljenje za blizo 28 milijonov funtov šterlinov. Efektivno stanje namerjajo povišati za 4 do 5 tisoč mož. Veči del nove zahteve je določen za gradnjo ladij.

Carigrad 8. Te dni odplujejo tri transportne ladje z samimi puškami in streljivom. In sicer v Solun, Preveso in druga pristanišča do Skadra albanskega. Veči del tega orožja je menda namenjen eventualnemu splošnemu oboroženju Albancev, kakor je bilo že sklenjeno na shodu v Ipeku.

Trgovinske vesti.

Budimpešta 9. Pšenica za mare gold. 10:38—10:32. Pšenica za april gl. 9.84 do 9:85 Pšenica za oktober gold. 8:59 do 8:60. Rž za oktober gl. — do —. Rž za mare gl. 7:87 do 7:89. Koruza za maj 1899. gl. 4:55 do 4:56. Koruza za oktober gl. — do —. Oves za mare gl. 5:78 do 5:80. Oves za oktober gl. — do —. Koruza gl. — do —.

Pšenica: ponudbe slabne. Povpraševanja živahna. Prodaja 1000. met. st. Vreme: oblačno.

Hamburg 9. Trg za kavo. Santos good average za mare 29.—, za maj 29:25, za september 30:25, za december 30.75.

Praga 9. Surovi sladkor I. izdelek, 88% Reudement franco Aussig. Mirno. Prompto gold. 13.—1302½. April gl. 13.05. Oktober-dec. gl. 12.40 Denar.

Dunajska borza dne 9. marca.

	včeraj	danes
Državni dolg v papirju	100.95	101.05
„ „ v srebru	100.85	100.95
Avstrijska renta v zlatu	120.10	120.10
„ „ v kronah 4%	101.25	101.10
Kreditne akcije	367.30	367.80
London 10 Lsr.	120.47	120.75
20 mark	11.79	11.79
Napoleoni	9.55½	9.55½
100 italijanskih lir	44.05	44.10

+

S tužnim srecem naznanjemo sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da se je naš soprog, brat in stric, gospod

Josip Presen

preselil v boljše življenje v 64. letu svoje dobe. Zaspal je v Gospodu danes ob 5 ¾ uri popoldne, po dolgi in mučni bolezni, previden z sv. zakramenti za umirajoče.

Pogrebó bode dne 10. t. m. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, ulica S. Lucia šte. 8.

V imenu rodbine nžaljena:

Ana Presen,   **Mihael Presen,**
udova.   nečak.

V Trstu, dne 8. marca 1899.

Javna zahvala.

Iz dna svojih sre se zahvalujemo v svojem in sorodnikov imenu vsem onim, ki so se nas spominjali ob bolezni in smrti naše nepozabne soproge, matere in sestre, posebno pa se svojo udeležbo na pogrebu.

V prvi vrsti se zahvalujemo preč. duhovščini, velec. učiteljstvu in uradništvu, slavnemu službujočemu oddelku finančne straže, uglednim narodnim društvom iz Lonjerja in Bazovice; zlasti pa narodu župnije Katinarske, ki je na tako vzvišen in srčen način pokazal svojo ljubezen, udanost in hvaležnost blagopokojnici.

Na Katinari, dne 5. marca 1899.

Zalujoči rodbini

Čokova in Černigojeva.

Cvet proti trganju.

(Liniment caspici).

Preiskušano mazilo — odpravlja bolečine pri kostibolu, ganju in revmatizmu. — Ena steklenica z navodilom 50 nv. Razpošilja z obratno pošto najmanje dve steklenici

„Deželna lekarna pri Mariji Pomagaj“
Ph. Mr. M. Leusteka v Ljubljani.

Podpisana naznanja, da je prevzela gostilno

„pri kroni“
v ulici Geppa št. 10.

Priporoča se slavnemu občinstvu. Toči izvrstno pivo, vino istrsko, dalmatinsko in belo. Kuhinja je vedno preskrbljena z svežimi jedmi.

Za mnogobrojni obisk priporoča se

udana

Ana Čepirlo.

Zaloga in tovarna

pohištva vsake vrste

od

Alessandro Levi Minzi v Trstu.

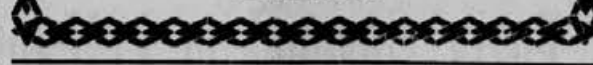
Piazza Rosario šte. 2.

(šolsko poslopje).

Bogat izbor v tapetarijah, zrealth in slikah. Ilustriran cenik gratis in franko vsakemu na zahtevo.

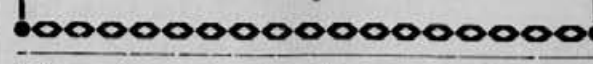
Cene brez konkurence.

Predmeti postavijo se na brod ali železnico, brez da bi se za to kaj zaračunalo.

100 do 300 gld.

zamorejo si pridobiti osebe vsakega stanu v vsakem kraju gotovo in pošteno, brez kapitala in rizika vrazpečevanjem zakonito dovoljenih državnih papirjev in srčk. Ponudbe pod naslovom Ludwig Oesterreicher v, Budimpešti, VIII Deutschegasse 8.

M. Aite

Razprodaja vse blago v zalogi po nižjih cenah.
(prej Aite & Zadnik)
Via Nuova ogel ulice S. Lazzaro.

V „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček v Gorici
izšel je ravnokar

BEN-HUR

sloveči roman iz časih Kristusovih.

Cena mu je: gld. 1.20, po pošti gld. 1.30.

Naročila je pošiljati naravnost na tiskarno.

V zalogi je še vedno

„Rusko-slovenski slovar in slovnica“

Cena: broširan gld. 1.50, trdo vezan gld. 1.80, po pošti 10 kr. več.

V kratkem izide

„Slovensko-ruski slovar in slovnica“

na katerega še posebej opozarjamo slov. rojake.

ZALOGA POHIŠTVA IN OGLEDAL

Rafaella Italia

TRST — Via Malcanton št. 1 — TRST

Zaloga pohištva za jedilnice, spalnice in sprejemnice, žimnice in peresule, ogledal in železnih blagajn, po cenah, da se ni bati konkurence.

Kolesar, a ne prodajalec naj sodi o kolesu!

Kdor želi omisliti si v resnici

kolo najboljše vrste

od sloveče avstrijske znamke

„Styria“ in „Styria“ original

— naj se obrne do —

L. Colobig v Trstu,

Via del Torrente šte. 10.

Jedini in glavni zastopnik za:

Trst, Primorsko in Dalmacijo.

žrebanje nepreklicno predzadnji teden

1. glav. dobitek 100.000 Kr. vr.

2. glav. dobitek 25.000 Kr. vr.

3. glav. dobitek 10.000 Kr. vr.

v gotovini 20% odbitka.

Dunajske srečke po 50 nvč.

Nigris, Enrico Schiffmann, Giuseppe Zoldan.

priporočajo: Giuseppe Bolaffio, Mandl & Comp., „Il Mercurio Triestino“, Alessandro Levi, Girolamo Morpurgo, Marco